

6 . 61x6 . 61	1/2	הארק - כוורת	עמוד 1	10/07/2023	86793888-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציוון - 80790					

יצחק זמיר

זמן להתגונן

אם הכנסתת תאشر את הצעת החוק המונעת ביה קורת שיפוטית על נבחרי ציבור, ישראל תהיה המדינה היחידה בעולם שבה נקבע במפורש שה- ממשלה רשאית להפעיל סמכויות באופן בלתי סביר, גם אם חוסר הסבירות וועק לשמיים. חזון הד- מוקרטיה היהודית, המכבדת כל אדם ומתנהלת בה- גינות, בטוהר המידות ובסבירות, קורס מול עינינו. המצב הקיים בישראל דורש דמוקרטיה מתוגוננת.

אנו נגד איסבירות, אלא אם היא שלנו

מן לפני שבית המשפט העלויין בישראל התחילה להתרפרע בעת האחרונה, והוא מרכבה לבטל החלטות ממשלתיות בעילית הסבירות? כל מי שמתעניין ומתמצא בעניין זה יידע שההפר הוא הגנו. ובכל זאת, מדוע? כרגע, ככל הרשים שותקים. חשבתי לעצמי, שאולי זה מפני שהם החליטו שהגיע הזמן להגישים את חווון הדורות שעם ישראל יהיה אוโร לוגיים.

ואף על פי כן הממשלה בשלה. המדינה כמרקחה, הרחובות גודשים מפנינים סועדים, החברה מתרתקת, החוון הלאומי מתערע, חי היום יומיום משבשים. האזהרות מפני אסון למדינה בכל התcheinומים נשמעות מכל עבה, במדינת ישראל ומהזדה לה, וכל השירים וכל חברי הkowskiיציה כאילו עיניהם להם ולא יראו אוננים להם ולא שמעו. אנחנו, האם באמת כדיי לשלם את המהיר ההכבד שאנו משלמים, ועוד צפויים לשם, כדי לפטור אתכם מהחוב הסבירות? שימו לב: המדינה בסכנה. ועקי ארץ אהובה: הצללו!

אללה הם דברים קשים מאוד, הם אינן הולמים אדם מתון, ובכל שנותי ראייתי וועודני רואה בעצמי אדם מתון, אבל גם למת' תיגנות יש גבול והגבול הזה נפרץ לבסוף בבדיקה בסה. אני רואה לנגד עיני את החוזן הציוני, החוזן שהדריך גם אותו בכל מעשי, החוזן שבא לידי ביטוי על ידי חווה המדינה בניימין זאב הרצל ולאחר מכן גובש וטופח בעמל רב לפני הקמת המדינה וגם אחר כה, והוא גם החוזן של הציונים ברוחבי העולם: החוזן של דמוקרטיה יהודית, המכבדת כל אדם וממנהלת על ידי השלטון בהגינות, בצדורה המידות ובכברירות. והחוזן זה קורס מול עינינו.

מה אדם שאוהב את עמו ואת ארצו
צריך לעשות במצב הווה? הוא יכול וצරיך
ללמוד מון הניסיון שנ澤בר במדיניות אחרות,
מתפתחות ומפותחות כאחת — וגם בעת
המודרנית, שבה תנועה פוליטית ניטה
(וגם הצלחה) להשתמש במוסדות הדמוקרטיים
רטיה כדי לחרום את הדמוקרטיה מבפנים,
ובכיבוחד את ערכיה. הניסיון ההיסטורי המר-
הולד את המושג "דמוקרטיה מוגננת"
— דמוקרטיה המפעילה את כל כוחה כדי
להתמודע עם תנועה פנימית שצומחת בה
ומבקשת להחליף את המשטר הדמוקרטי
במשטר מסווג אחר.

**שרירים וחברי קואליציה, האם
כדי המשמר הכבד שנשלם
על הפטור מחוות הסבירות?
המדינה בסכנה. הצלו!**

בית המשפט העליון בישראל למד את ההליך ההיסטורי כבר בשנים הראשונות שללאחר הקמת המדינה. הוא אמר שאם הסכנה הפנימית ממשית ומידית, אפשר — ובנסיבות מסוימות אפילו ראווי — לנתקו את העצדים הנדרשים נגד הסכנה, אפילו עצדים שאינם כתובים בחוק. בית המשפט העליון בישראל נקט צעד כוה נגד תנועה ערבית שבקשה להחרוס את המדינה: על פי החוק היא הייתה וכאית להשתתך בבחירות לכנסת, וכך על פי כן בית המשפט מנע ואת מ暗暗.

המצב הקיים בישראל דורש דמוקרטיה מתוגנתת. המאה הלאומית עושה זאת. יש לה היגרים מרשימים. אך הממשלה עדיין מנסה בעיקשותה הרוכה לקדם את מה- פכה המשפטית, ובעקותיה את ההפיכה המשטרית. אם יתברר שהמאה הלאומית, כפי שהיא עד עכשיו, אינה מצליחה לה- ציל את הקיום של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, יהיה צורך להחריף את

אאותה היא אינה מבטלת את עילית הסבירות אלא רק ממצטמת אותה, שכן היא משaira אותה תקופה על כל עובדי הציבור ומבטלת את תוקפה רק על נבחרי הצבאות אם כן, לכואורה מדובר בחוק מתון וסקול. אלא שבפועל המצב אחר למראיו: מדובר בחוק קיבוצני ונורף, המאפשר לכל שר – אם רק רזרחה בכר – להחסן מפני ביקורת הסבירות כמעט כל החלטה של כל עובד מדינה בכל עניין שהוא.

בדרכם כלל השר יכול לעשות זאת באחת משתי דרכים. ראשית, על פי רוב הסמכויות המופעלות על ידי עובדי המשרד המשלתי הxon סמכויות של השר, והוא מפזר אותן גובל שיקולים מעשיים בין עובדי המשרד אולם כשבודע לשער על החלטה שאמור לקבל אחד מעובדי המשרד — למשל מנהל מחלקה או מנהל אגף — בעניין שהשר מעוניין בו, כגון מינוי לתפקיד מסוים או מתן תמיכה כספית לגוף מסוים, הוא יכול להודיע לעורו בבד המשרד שהוא, השר עצמו, אשר ייחיליב בענייניו זהה. במקרה כזה, ההחלטה שבדרכ כל מתקבל עובד המשרד — ולכך גם כפופה ללביקורת הסבירות — תיהפוך לחסינה מפני ביקורת כזאת.

דוקא עם נבחרי ציבור צרי להפיד יותר ממה שמקפידים עם עובדי ציבור כי עליהם לשמש דוגמה להוננות ולסבירות

שנית, יש עניינים, גם עניינים חשובים, שהחוק קובל בהם במפורש כי סמכות מסוימת מוקנית לעובד מסוים ממשרדי – שלא לש המוניה עליו, למשל, למפקח על התעבורה במשרד התחבורה. אך גם בעניין כוחה החוק הקיים (חוק יסוד: הממשלה) קובל שבדרך כלל אם יש לש עניין מיוחד בדבר, או אם הוא חשוב שהעובד המוסמך יוכל להחליטו שלא לרוחו, השר רשאי ליטול את הסמכות בעניין זהה מאותו עובד ולהעביר אותה בעצמו. מכאן שגן בעניין כוח החלטת העובד, שהיה כפופה לביקורת הסכירות, נהגfect להחלטת השם, החסינה מביקורת. בפועל היה מושגיל בוגות "הארון".

הזהואה זה א-שבוףעל ובוטהו והםוון של החוק הוא נושא קיצוני וגורף, שנוטן לכל שר אפשרות לפחות לפטור מביקורת הסביירותה כמעט את כל החלטות המתקבלות במשרד הממשלתי – הווית, שרירותיות או מושחתות. החוק יהיה תשתית לריקבון לא רק של השרים וחכרי הכנסת, אלא של כל השירות הציבורי, גם בראשיות המקומות, וכך לא רק של נבחרי הציבור, אלא גם של עובי-ידי הציבור והפוגע באופן קשה בכל אדם בחני היום-יומיים. בין השאר הוא ימנע מאדם שנפטר מעמד מהחלה שלטונית לברר בבית המשפט אם, כתענטנו, ההחלטה אינה סבירה במידה קיינזיאנית.

הוכיח הצביעות וההגינות האישית של הפליטים מחייכות אותם לגולות לצייר בדור שוו תחיה התוצאה המעשית של החוק המוצע בעת. ואולם הם טוענים את הראש בכחול ושותקים. האם הם סבורים שאם הם יבחרו להתעלם מהשאלות הקשות, הן ייעשו?

ג. יש עוד שאלת אחת קשה, שגם היא כבכר נשאלת וגם היא טרם קיבלת תשובה: אם תתקבל הצעת החוק בכנסת, ישראל תהיה המדינה היחידה בעולם — ואפשר לההיבא בכלל והחושות ביותר — שהחוק בה יוביל במפורש שהמלך נונחרי ציבור אחרים לדרשאים להפעיל סמכויות ציבוריות באופן בלתי סביר, גם אם חוסר הסבירות וועק להשלים. מדוע? האם מפני שבית המשפט העליון בישראל הוא בית המשפט הגרוע ביותר בעולם? כמובן. אבל מאי שמתעניין ומה-מצא בעניין זה יודע שבית המשפט העליון בישראל נחשב לאחד הטובים בעולם. ואולי

יצחק זמיר

וילת הסבירות איננה מסמיקה את בית המשפט לפסל חוק של הכנסת אלא בהחלטה טה שלטונית בלבד, ובכלל זה החלטות של שרי הממשלה. אולם לו היה ניתן לפסל גם חוק בשל חוסר סבירות – ראוי היה לבית המשפט לפסול חוק המבטל את תוקפה של עילית הסבירות על נבחרי ציבור? מדוע? הנה תשומת אחדות:

א. החוק המוצע אומר שני דברים בנשיה מה אחד. ראשית, עילית הסבירות נשארת כמו שהיתה תמיד כלפי כל עובדי הציבור: בשירות המדינה, ברשותות המקומיות ובכלל שאר רשותות השלטון ל민יהם. שחררי איסכירות היא דבר רע. לכן כל עובד ציבור, שקיבל לידיו את הסמכות מהציבור בגין מננות, מחויב להפעיל את סמכותו בהגינות ובסבירות. ואם בכלל זאת יקבל עובד ציבור החלטה שאינה סבירה כל עייקה, בית המשפט רשאי ואך אםור לבטל אותה בעילית הסבירות.

אבל, שנית, המצב אחר להלוטין בכ-
האמור בבחירה ציבור בכנסת, בממשלה
וברשויות המקומיות. על פי החוק המוצע,
אם מישחו טוון שהוא נפגע מהחלטה
בלתי סבירה שקיבל מיל מבחירה הציבור,
בית המשפט לא יהיה רשאי עוד לבטל את
ההחלטה, גם אם היא הוויא או מושחתת,
ולו ובלבד אלא שאף יימסר עלייו לדון
בטענה זואות.

אדם תמים עשו לשאול מודע: וכי יש
הבדל אמיתי בין אי-סבירות של עובד צי-
יבור ובין אי-סבירות של נבחר ציבור? על
השאלה הזאת יש שתי תשבות אפשריות.
התשובה הראשונה היא שככל נבחרי הציבור
ובורא, ללא יוצא מן הכלל, הם אנשי סגולה,
משמעותם ומעלה, שלעולם לא יקבלו החלטה
בלתי סבירה בשום עניין. התשובה השנייה
היא שאמ בכלל ואית יקרה מה שאבינו אמרו
לקורוט, ונבחר ציבור מסוים יקבל החלטה
בלתי סבירה, עדין זה בסדר גמזה וואת
מןפניהם נבחרי ציבור הם בני מעלה, ולכן יש
ליהם זכויות יתר — ובכלל זה הזכות לקבל
ההחלטה בלתי סבירה.

שם לו, ואולם מי שאינו מקבל אותן ועונדו מבקש תשובה ייאליין לעמוד לפני שוקת שבורה: אין. שם שר ושם חבר בקוואליציה לא הצעיר תשובה. אולם הוכה עליהם לה' סביר לצייר למזה ומדווע, אבל הם בוחרים לשתווק. הכוח מדובר במקומם, והם סבורים כדי בכח.

ואני לtotומי חשבתי שההפר הוא הנכון. תמהיד החבשתי — ובחיותי מורה למשפט ציבורי הסבירתי זאת למוחזורים רבים של סטודנטים — שדווקא עם נחاري ציבור צריך לדודר יותה. נחاري ציבור, משומש שם גם מנהיגי ציבור, מוכרים לשמש דוגמה לכל עובדי הציבור הכספיים להם, יותר על כן לכל אדם בציבורו, להיות מופת בשמייה על החוק, בטוהר המידות, בהונגותם לפני הציבור, בכבוד האדם, וגם בסבירות.

רק עוכד צייר — מוכחה להפעיל כל סמכות
ציורית שנינתה לו על פי מدت הסכירות
הראוייה. לפיכך הצעת החוק שעל פיה שרי
הממשלה והבריטי הקואליציה בכנסת מקנים
לעצמם חסינות מפני ביקורת הסכירות היא
בלתי מוסרית בשל ניגוד העניינים המובנה
שבהו, ולא זו בלבד אלא אף חמור מכך: יש
בכה גם משום מעילה באמון שהצייר נתן
כהם.

ב. הצעת החוק היא גם הונאה של הציבור מפני דברי הפוליטיקאים שמקדמים